

Posudek na práci Pavla Horáčka Gajdarovy reformy

Pavel Horáček se ve své práci zabývá problematikou hospodářských reforem z roku 1992, které podstatným způsobem určily budoucí směřování Ruské federace. Jako hlavní otázku pro svoje zkoumání si vytkl problém, nakolik bylo možné provádět jiné reformy, než jaké byly následně přijaty a jakou roli v nich hrál Jegor Gajdar. Ten, ačkoli jsou mu reformy, respektive jejich následky v sociální a ekonomické oblasti, do značné míry připisovány, byl totiž ruským premiérem jen po poměrně krátkou dobu, navíc v období, kdy probíhal mocenský boj mezi prezidentem na straně jedné a Sjezdem lidových zástupců a Centrální bankou Ruska na straně druhé.

Předkládaný text se dělí na několik částí, které sledují chronologii jednotlivých opatření. První část se poměrně logicky zaměřuje na problémy, kterými ruská, respektive sovětská, ekonomika trpěla ještě před pádem komunistického režimu a pokračuje k jednotlivým reformním plánům přijímaným v době před nástupem Borise Jelcina k moci. V dalších částech se postupně věnuje samotným reformám či jejich následkům. Velmi správně přitom nevidí problematiku pouze jako ekonomický problém, ale reflektuje i proměny v politické rovině. Jak již bylo zmíněno, právě ony vedly k problémům v přijímání reformních plánů.

V některých fázích se autor dopouští opakování již jednou vyřčeného, popřípadě klade informace poněkud zmateně. Příkladem takového jednání může být opakování role předsedy Centrální banky Ruska Viktora Geraščenka na podstatném zvýšení inflace. To se objevuje hned dvakrát na různých místech. V některých fázích se autor dostává od výkladu k vlastním soudům (...jejich navrhovaná opatření by způsobila více škody než užitku...str 32). Zároveň by bylo dobré některé tvrzení doložit konkrétnější informací (...reformy začaly přinášet pozitiva... str. 34, „ministr ekonomie“ namísto ekonomiky – str. 36)

Práce obsahuje některá sporná tvrzení. Nelze například souhlasit s tezí, že se Jelcinovi podařilo uchopit po srpnovém puči v roce 1991 moc a mohl vládnout bez ohledu na opozici (str. 22). Problémem reforem bylo právě to, že moc byla do značné míry rozdělená mezi dvě centra, čímž byly jakékoli reformy vystaveny protiopatřením ze strany parlamentu nebo centrální banky. Autor pak tuto skutečnost zmiňuje o několik stránek níže. Jistou nepřesností je, že jediné ceny, které nebyly liberalizovány, byly ceny základních potravin (str. 28). Mezinárodní měnový fond také neposkytuje pomoc, ale půjčky. Ty se posléze musejí také splatit, navíc cílové země musejí schválit program reforem, který zajistí možnost návratu půjčených prostředků.

Bylo by ovšem velmi nespravedlivé hodnotit pouze opomenutí, protože sám text je určitě kvalitní. Oceňuji hlavně autorovu snahu podívat se na zdánlivě neúspěšné reformy z poněkud jiného úhlu. Mám především na mysli schopnost brát v potaz i jiné než jen čistě hospodářské okolnosti. Zároveň oceňuji, že se zřekl jednoduchého hodnocení Gajdarových reforem jako neúspěšných. Autor v závěru správně zmiňuje, že jejich úkolem bylo nejen zlepšit stav ekonomiky, ale také zabránit případnému návratu komunismu. Reformátoři si tak byli vědomi i problémů, které samotná transformace přinese. Sám Jelcin se nijak netajil s tím, že Gajdarova vláda může být pouze dočasným kabinetem. Je rozhodně správné, že se jsou takové aspekty brány v potaz. Na druhou stranu ale otázka Gajdarovy role v reformách nebyla stoprocentně zodpovězena, došlo spíše k jejímu naznačení (nakolik byly například reformy „nadiktovány“ zvenčí a nakolik šlo o rozhodnutí samotných ruských představitelů?).

Text se svým rozsahem nachází spíše ve spodní části požadovaného rozsahu, nicméně plně odpovídá bakalářské práci. Práce je psána poněkud méně obratným stylem (časté opakování tvarů

slovesa „být“, věty jako „...Vytvořil si prezidentskou pyramidu moci, která znamenala velkou moc v rukou prezidenta... str. 18). Autor se také dopouští překlepů a gramatických chyb (zvláště v interpunkci), které by odstranila přeci jen důkladnější korektura.

Předkládaný text tak splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Pro některé výše zmíněné nedostatky pak navrhuji známku **velmi dobře**.

V Praze dne 6. června 2011

Mgr. Karel Svoboda, Ph.D.